

Nro. 50

**A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL**

*Költ Bétsben, Kedden Decembernek 21. ik napján
1802-ik esztendőben.*

Sopron, December 8. dikán.

Penzión lévő Udv. Hadi Tanácsos Feldmarschal-
lieutenant, 's egy Vasas Regiment Administrato-
ra Báró Zeschwitz Farkas, ezen hónap 2. dikán
ittén meghalálózván, rangjához illő katonai tisz-
telettel eltemetett.

Konstantzinpolyból, Nov. 15. dikén.

Lord Elgin, az itt lévő Anglus Követ, egész-
légtelensége miatt, haza készül inné., mivel azt
javasolták az Orvosok, hogy csak a' levegő-
nek változtatása által remélheti meg gyógyu-
lását.

-D d-d

Az Egyiptomból Oktob. 20 = dikán érkezett tudósítások szerént, a' *Beyk* olyan plánumot ajánlaltak volt, hogy a' Török kordont keresztül vágván, magokat Alexandriánál az Anglusokkal özze tsatolják: a' mely plánum egy véres verkedésre szolgáltatott alkalmatosságot: hanem a' *Cajrói* *Bascha* eleit vette a' *Beyk* tzeleozásának, és igyekezeteket semmivé tette.

Az a' *Frantzia* *Oberster Sebastiani*, kiről közelébb emlékezünk, a' hol jár, mindenütt a' *Fr. Respublika* *Levantei Követjének* nevezi magát.

B é t s.

Eszterházi Miklós eö *Hertzege* a' múlt *Szeredán*, 7 utazó szekerekkel és feles kísérőkkel, *Páris* felé vette útját, a' honnét azt *London* és *Madrid* felé fogja azután tovább folytatni. — *Augsburgból* írják, hogy *Hertzeg Auersperg* is *fr. stól*, ugyantsak *Páris* felé, ott utazott légyen keresztül.

Pétersburgból, *Nov. 19 = dikén*.

Konstantinus Nagy Hertzeg *Bétsből* 12 napok alatt szerentsésen *viszta* érkezett ide.

Frantzia Respublika.

Párisból, *Dec. 3 = ikán*. Az *Anglus Országlószék* nyilatkozatást kért a' *Frantzia Országlószéktől* a' *Pármai Hertzege*nek *jövendő béli sorsa* felől: a' mely tárgyra néve *Lord Whithworth* *Konferentzián* volt *Talleyrandnál*.

Páris *Dec. 5 = ikén*. — Mint hallatik olyan nyilatkozatást tett *Talleyrand* *külső dolgokra ügyelő Ministér* az *Anglus Követnek* *Lord Whithworthnak* a' *Pármai Hertzege* iránt való *kérdésre*, hogy a' *Frantzia Országlószék* az *Angliai*

Ministeriummal, egy átaljában leg kisebb forma szerént való alkudozásba sem bocsátkozhatik, semmi olyan tárgyakra nézve, a' mellyek a' Izáraz Európa állapotját illetik.

Mad Napkeleti mind Napnyugoti Indiába, újontán géhágy szállító hajtsoportokat kísérték el a' Frantzia Fregátok számos ezerekből álló fegyvers néppel egyetemben. — A' Napkeleti Indiai Frantzia birtokok Kommendánsává, Gen. *Decaen* küldetett el, a' ki magát az 1800 beli táborozásokban különböztette meg.

Gen. *Jourdan* vizsza hivattatott Turinból a' Státus Tanátsba, mellynek tagja; és helyébe a' Tribunátus tagjai között, mint Piemonti Biztos, Gen. *Menou* neveztatott ki.

Martinique szigetét, 8 esztendei benne való sáfárkodás után, igen szép virágzó állapotban vizsza adták a' Frantziáknak az Anglusok. — Alhatatosan meg határozta a' Frantzia Ország-lószék, hogy a' Feketéket minden Napnyugoti Indiai birtokaiban az ő rabszolgai állapotjokban tovább is meghagyja, minthogy a' revoluziónak ideje alatt nyilvánosságosan megmútatták, hogy a' szabadságnak nem tudják hasznát venni — *ártani tudják a' szabadságot, nem használni.*

Minden Frantzia Departamentomokban tüzesen foly a' rekrutázás, de csak a' híjjauosság pótolásának színe alatt.

Páris, Dec. 7: dikén. Az idén már a' Bonaparte' *Napoleon* neve is bé tétetett a' Nemzeti Kalendáriumba, még pedig, hogy a' születése napja t. i. Augusztus 15. dike után az ő keresztiség béli neve napja is mingyár következék, ezt Aug. 16. dikára tették, nagy betűkkel, mint a' hogy eddig a' Kir. Ország-lószék ideje béli Kalendáriumokban a' Sz. Lajos név állott.

Az Első Konzúl és a' felesége udvari intézeteiket, naponként felségesítik. Az aszszony-

lág mellé már 4 Údvari Dámák is nevezettek, a' kik hetenként readre jelennek meg nálla.

A' *Moniteur* ki hirdette, hogy a' Párisi újságok finantziai állapotjok mostanában, hogy álljon. Magának a' *Moniteur*nek naponként, 3000 — a' *Publicistának* 2900 — a' Párisi Journalnak 2800 — a' *Journal de Debatsnak* 6000 — a' Kabinét Koltsának 1100 — a' *Citoyen Francoisnak* 1200 — a' Haza őltalmazójának 1000 és a' *Philosophiai Dekásnak* 900 darab nyomtatványaik kellnek el.

Nov. 24-dikén olyan szélvész kegyetlenkedett a' Breffi tengerpartokon, a' melyre ez az emberi nyom nem emlékezik. A' házak ablakait őszsze törte; egész keresztfákat ki tört azokból; a' ház fedeleket le hánta, és a' leg erősebb előfákat kitekerte töveikből. Sok hajók egy emberig a' tengerbe süllyedtek, minthogy a' mentésekre való menetelről gondolkodni sem lehetett.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nagy Britannia.

(Folytatás az *Minister Lord Grenville* beszédének.)

Minnekétfánná, mint elő adtuk, előre botsátotta volna *L. Grenville*, hogy a' Mostani Ministerek nem feleltek volna meg a' Király beszédében elő fordult feltételnek, t. i. hogy az Európában esett új változások iránt nem lettenek volna elégséges figyelmetességgel, azután hozzá fog ezen változásoknak leírásokhoz: — „

„*Louisiana*, a' békefég' elő feltételei és a' Végsőkötés megkészlése közben, tsatóltatott a' *Frantziák*' hatalmához; ezt gyaníthatóképpen lágy-melegséggel szemlélték ministereink: minthogy még ekkör egész fegyveres erőnk lábán állott. De a' mi több, még meg sem hült volt a' bé-

keffég' tzikkelyei alá nyomatott petsét, midőn *Pi-*
mont, az Olasz ország' őltalmazó határvára, a'
 Frantzia birodalommal egygyesítettett. Fran-
 zia ország jól tudván azt, hogy az Oroszudvar-
 nak ellenére volna ez a' törvénytelen foglalás,
 szorgalmasan el titkolta fel tett tzelját, mind
 addig, míg Ministereink ezen meg alacsonyító bé-
 keffég kötést megerőssítették: midőn végezetre a'
 Nagy Britanniai Kormányzók lágymelegségét lát-
 ván, meg tette azon tsapást, a' melly ezen Nagy
 Britannia régi hűséges barátjának troussát fel for-
 ditotta. Látván a' had' kezdetében a' Piemonti
 Kormányozók, hogy mely nagy veszedelem-
 nek tétetődött ki a' Frantzia revoluzió miatt,
 öfzfe tsatolta véllünk a' közönséges ellenség el-
 len magát; gyeuge erejéhez képeft minden igé-
 reteinek eleget tett: de nem soká el vágodott
Savoya a' Szárdinia Királytól, a' ki maga lako-
 várossában mintegy foglagra esvén, 's már ekkor
 a' nemzetek' törvényei szerént nekünk ellensé-
 günk ké lévén, Frantzia országgal kötésre lépett;
 azonban kéntelenek vagyunk meg vallani, hogy
 ezen lépésre a' környülállások által kényszeritte-
 tett. Meg fosztván a' Frantziák a' Királyt *Pi-*
*mont*ól, tsak ugyan meg maradott mint Szárdi-
 niai Király; és azon időben is mikor a' Közép-
 tengernek majd minden kikötőhelyei bé száratva
 vóltak előttünk, 's midőn a' Frantzia országlószék
 azt kívánta Szárdiniától, hogy nem tsak minden
 hadi és kereskedő hajóinkat, hanem még Agen-
 seinket is kergesse el: soha rá nem vehette a' Ki-
 rály magát, hogy ezt tselekedje. Még is ezen Szö-
 vetségesünknek a' szárazon lett kioltatása nem
 tünt, mint fontos változás, Ministereink fzemeik-
 be. Nem lehetett e' ez elég fontos az ő fel ser-
 kentésekre? Vegyük egy pár szóba ezen történet-
 nek folyamatját: A' békeffégkötés Mártziusban
 esett; Májusban erőssített meg; és *Piemont* Ju'

nibusban forma fzerént való Dekretom által Francia országhoz tsatoltatott. —

„Az után két hónap múlva a' Német Birodalom' egész Konstitúzióját felforgatta a' Konzuláris Országlószék. A' Német Birodalom talám nem vólt Miniftereinknek Európában! Oly esméretlen, vagy oly tsekély és távol való ország' ez előttünk, hogy a' rolla való megemlékezéft töllünk meg nem érdemelte? Miniftereink mind ezeket a' változásokat tsendofféggel nézték el: a' Francia Kormányzéknek azonközben nem vólt irántunk tsak az az együgyü tekintete és pallerozottsága is, hogy tsak közöltette vólna a' dolgot véllünk; és ha bár a' mi udvarunk mind ezeket tsak abból az előadásból tudhatta meg, mellyet *Talleyrand Perigord* a' Megtartó Tanáts eleibe terjesztett; és ámbár ez által az Amiensi Kötés nyilvánságosan meg rontatott: még is tsak egy lépéft sem tettek Miniftereink, olyant, mellyből ki tettzene, hogy szekbe vették vólna az ellenünk elkövettetett nagy igallágtalanságot. —

„Az *Orániai Ház*, az előfeltételek közzül kifelejdödvén, a' Vég-kötésben kellett rolla egy külöaös tzikely által emlékezetet tenni. De vajmi kegyetlen vizsgálás követödütt el itt a' mi Miniftereinknek gvengefégekkel és könnyühívőségekkel! Meg kellene pirúniok. Egyik Lord által a' mondatott vólt ezen Parlamentomban, hogy az *Orániai Ház*' kára vizsgálá tertiödik: és nem tertiödütt vizsgálá egy tzedrésze; 's nem láthatni, hogy tsak egy lépéft is tettünk vólna az ő ügyeben.

„De több, hogy a' Nagy Britanniai Felség is kárt vallott, mint Hannoverai Fejedelem, Miniftereinknek azon vétkes vigyázatlaóságok által, hogy a' nemzetek sorsára így nem ügyeltenek. Sokszor mondatott hibásan és érzéketlenül, hogy Nagy Britannia szenved az ő Hannoverával való égygyesüléséiert; de most valófággal el monda

hatni, hogy Hannovera szenved azért, hogy Nagy Britanniához vagy inkább Mostani Miniftereinkhez van tsatóltatva. Miként menthetik ezek magokat azért, hogy azon szempillantásban, midőn mind ezek történtek, vizen és szárazon való feregeinket el oflatták, az elfoglalt tartományokat egymásután vissza adták, 's ily módon kezeink között minden nyerefégeinket ki botsátták. —

„Tsak a' múlt Oktoberben kezdettek lármát ütni Miniftereink : kétség kívül valami dolognak kellett történni, a' mi őket arra az előlélettségre határozta, a' melly már az eő Felfége beszédének 3-ik szakaszát teszi, a' melly ha szintén a' leg közönségesebb formában adódott is elő, meg kell azt a' Miniftereknek velem együtt vallani, hogy eő Felfége az által, a' mi tengeri és szárazon való fegyveres erőnk neveltetésének szükséges vóitát terjesztette a' Parlamentom eleibe. En magam is meg esmérem' fő: elkerülhetetlennek lenni tartom ezt: tsak attól tartok, hogy feregeink el botsátásával való sietésünk miatt fegyveres erőnknek újontani nevelését mostan nem eszközölhetjük. Midőn az 1801-ben Octób. 1-ső napján köttetett békellégnek magunkat ellene szegesztük: mitsoda feleletet vettünk? tsak ezt, hogy ez a' Kötés békelléges hajlandóságon fundáltstott: légyen; 's hogy annak, az Első Konzul békellégre való hajlandóságára nézve, állandónak kellene lenni: pedig egy nap, tsak egy nap is el nem telhetett azólta a' nélkül, hogy Nagy Britannián vagy valamelyik régi szövetségesin, valamely méltatlanság vagy erőszak sem esett volna. —

„Fenyeggettett e' Európa valaha reá nézve veszedelmesebb tettek által, mint a' mik mostanság történtek? *Helvétziának* megtámadtatása lehet e' az? Es ha ez az: azt kérdem én, hogy

nagyobb mérészség, nagyobb méltatlanság talál-
tathatik e' abban, mint Pármának egy Spanyol
országgal való Kötés, és Louisianának egy más
Kötés ereje szerint lett elfoglaltatásokban? Min-
den tselokedeteik Ministereinknek, nagy és ment-
hetetlen hibáknak lántza, és azt merem erőllíte-
ni, hogy Nagy Britannianak függetlensége, ilyen
ügyet en kezek között nints bátorságban. Mi-
dön arra határozták Ministereink magokat, hogy
így el késvén a' dologgal, a' Helvétziáért való
közbenjárásba avatkoztanak, tökéletes tehetel-
lenségeket mutatták ki. Egy oly szempillantat-
ban serkennek fel és adják jelét az életnek, mi-
kor már egy Hatalmassággal is egygyet nem ért-
hetnek, a' kitől ezen közbenjárás munkájában hat-
hatosan segitterhetnének. Mit lehet gondolni Mi-
nistereinkrő', hogy ők akkor ütnek lármát a' Hel-
vétziában folyó erőszakoskodásért, mikor már
más, közönségesen ki hirdettette, hogy véllék
ellenkező értelemben van. Ilyen magunkvisele-
tiért meg vettünk az ellenfégtől.

„Hogy az egy Malthát még vizfsza nem ad-
tuk: tsak annak a' vigyázatlanságnak közöshet-
jük, mellyel Ministereink különösen meg külömb-
böztették magokat. Vajha a' több foglalásainkra
nézve is ilyen szereutsések lehetnének! Én azt nem
tartom el'gnek, hogy a' tsendeffég közöttünk egy
kevéssé helyre állott: egy oly nemzetnek mint
Nagy Britannia, soha nem kell az idegenek ba-
rátságot áldozat és engedés által vásárolni. Midön
a' mi atyáink azt az együgyüséget tselokedték,
hogy a' *Dánusoknak* pénzt adtak azért, hogy
mennyenek haza, ezek azzal hajókat vásároltak,
a' mellyeken megtámadásunkra vizfsza jöttek.—

„Van egy igasság, melyről nekünk elfelejtkez-
ni soha nem kell; ez az, hogy ha mi békeffég-
ben élhetnének is Frantzia országgal, ő tsakugyan
szünetlenül háboruban fogna a' maga mesterke-
dései által véllünk lenni: olyan módon, hogy ha

ma ellenünk hadat hirdetni jónak találná; az ő Felsőge által ezen Parlamentomban el mondott beszédet, hadizenésnek lenni mondaná, Azonközben ha hadat kezdene is ellenünk, a' mi állapotunk úgy se lenne rosszabb; önnön lételünket kellene minden erőnkel védelmezni: hanem, akadózás nélkül ki kell mondanom, hogy semmi jó következtét nem várhatjuk ellentállásunknak, ha azoknak igazgatások alatt kell tsatáznunk, a' kik ma igazgatnak. Tsak egy emberünk van az országban (*Pitt*); a' kire mindenek szemeiket függesztették, a' kit mindenek egy szívvel hívnak vissza, mint a' ki tsak egyedül alkalmas arra, hogy egész nemzeti erőnket ismét egygyeſtíthesse, és a' szélvezek közül ki evezhessen."

Azok közül, a' kik a' Felső Házban Lord *Grenvillnek* feleltének, Lord *Hobart* beszéllett a' meg jegyzésre leg méltóbban, Igasságtalanságnak nevezte, azt, hogy Grenville ma vádólja a' Ministereket a' Német Birodalomban történt változásokért, midőn jól tudja, hogy a' Lünevilleri Kötés alkalmatosságával, mellynek a' Német országi változások következtései, magais Minister volt; és ezen változások valójában nem elég fontosok arra, hogy a' békefféget meg akadályoztathatták volna. Végezetre, ha Lord Grenville a' mosta i Ministereket ügyetlenséggel vádólja, magát vádólja: minthogy így nem kellett volna nékile mondani a' ministerfégről, &c.,,

Az *Alsó Házban* a' következendő tagok külfömbörtették meg beszédjeik által magokat —

Trench nevű tag tette a' projektomot a' Kiraly beszédének szórol szóra lejendő meg közönése eránt. Utanna beszéllettek *Curzon*, *Cartwrigth*, *Wrottesley*, és mások, kik minnyájaa *Trenchel* tartottak, azt allitván, hogy az előre való látás kívánná Nagy Britanniától azt, hogy minekutánna a' Frantzia tengerpartokat ennyire kifzéesültni szemléli, egész fegyveres erejét min

den esetre kézfén tartsa. Némelyek az Alsó Házban is nehezteltek azért, hogy a' Miniszterek a' tengeri és szárazon való fegyveres seregeknek békefőleges lábra való állításokkal igen szettek.

Ezek után Fox beszélt, a' ki most is árviz módjára ki bortsátotta beszéd béli esmértés tehetőségét

„Minekelőtte, úgy mond, tovább mennék, el nem halgathatok az eő Felsőge beszédére adandó köszönetben egy ki fejezett, mellyről úgy itélek, hogy azt bővebben meg kell magyaráznunk. Ezen ki fejezés által arra kötelezi magát az Alsó Ház, hogy a' nemzeti tökéletes bátorságba való helyheztetődésre szükséges katonaságnak kiállitthatására kívántató fundust, meg szerzi, és bizonyossá tévén eő Felsőgét a' békefőgnek ohajtása felől, szíve szerént el kíván mindent követni, hogy a' nemzet' betsüllete, a' külső ellenségnek minden veszedelmes törekedése ellen bátorságba helyheztetődhessek. En ezt a' ki fejezett egészen helybe hagyom, olyan értelemben, mint én veszem azt; hanem, mi helyett az azt prójektáló Orátor az én helybe hagyásomat úgy magyarázná, hogy nekünk egy feles számú fegyveres erőnek fenntartására szükségünk volna, már ekkor el menne a' kedvem, és protektálék szavamnak ily felre lett magyaráztatása ellen. —

„Nem hozhatja ezt senki kétttségbe, hogy Európának mostani állapotjában, sok környűlállások ne találtassanak olyanok, a' mellyek okot izogáltathatnak a' fel lármozódásra: hanem, manufakturainkra és kereskedésünkre nézve, leg kisebb okát sem látom nyughatatlanokadásunknak. Hanem, engedjük egy szempillantatig azt is, hogy ezek is szenvedtek volna; ebből azonközben lehetetlen azt a' képzelhetetlen következt ki hozni, hogy a' mi manufakturaink és kereske-

désünk állapotja virágzóbbá lelzen, ha ismét a' hadakozás infégeinek tengeribe meritjük magunkat. A' kik a' békeffég kötés' alkalmatosságával azt vitatták, hogy nem kellett volna azon Kötéft a' benne lévő feltételek alatt helybe hagyni, most is azon volnának, hogy félbe szakaszthassák, azt, a' mit nem kívántak, 's ismét el kezdődni láthassák a' hadakozást, a' melynek megszűnését kedvetlenséggel szemlélték.

„Meg lehet hogy azt mondják ezek, hogy a' békeffégnek meg készülésétől fogva, a' hadakozásnak új okai adtak elő magokat; és már most javasolhatják a' hadakozást azok, a' kik annak meg szüntetését javasolták volt. Jól van! Tegyük fel egy szempillantatig, hogy kezdjük el a' hadakozást, bizonyos, hogy a' mi eszközeink, mellyek által az ellenségnek ártathatunk, abban fognának állani, hogy ismét elvegyük azon erőffégeket, mellyeket vízfzaadtunk, és hogy meg tartsuk azokat, a' mellyeknek még birtokaikba vagyunk: meg rontani a' kötést ilyen módon, és olyan környülállások között, midőn nintsen egyéb mit remelheffünk, annyi lenne, ki mondom az igazat világosan, mint azon Ministereinket, a' kik a' békefféget tsinálták, és az utóffó Parlamentomunkat, a' melly azt helybehagyta, Europa' nevettségének kitenni, —

„Én a' békefféget véghetetlen kívánatos dolognak tartom. Azonközben bár mely ellenzője légyek is az ellenlégeskedés elkezdésének: nem merném erőffíteni tsákugyan azt, hogy a' Kötéstől fogva semmi olyan környülállás elő ne adta volna magát, a' mellyből a' Ministerek okot ne vehetnének arra, hogy a' Kötésnek minden pontjait bé ne töltsék. Most sem szégyenlem kinyilatkoztatni azon gondolatomat, mely már több ízben nevetéségesnek lenni tartatott, t. i. hogy én nemzetünk' ditffőségének védelmezését úgy né-

zem, mint a' hadakozásnak majd egygyetlenegy törvényes okát. Gondolkodásomnak fundamentoma az, hogy nemzeti dicsőségünk elválahatalanúl öszszeköttetve vagyon egygyen egygyen minvájunknak védelmeztetésével. Ha, nemzeti dicsőségünk bántatik: szükséges, a' hadakozás; de meg kell mutatni, hogy bántatik. Járulhatnak ahhoz több okok is a' hadakozásnak javaslására: hanem, mostanában semmi e' félet nem mutat Europa. Soha a' mi hazánk tsendesebb és boldogabb nem vólt: soha nem kívántatott néki a' józan politika a' békességnek fenntarthatására, inkább, mint most. Némelyek Frantzia ország tengeri erejének nevedésétől félnék: de lehet e' valami fundamentoma az e' féle lármázásnak? A' mi a' Frantzia Országlószéknek azon Végzéseit i leti, a' mellyek ellenünk valami ellenségeskedést magokba foglalni gondóltathatnak: ezekről most semmit nem szollok; ez a' kérdés még nem terjesztetett a' Parlamentom eleibe. En úgy itélek, hogy ha nekünk a' Frantzia nemzet ellen valamely hadat kell viselnünk, az ő manufakturáji és kereskedése ellen kell ki kelőünk, mellyeknek ő minden törekedéssel új eleveniséget igyekszik adni. De ebben a' tekintetben bizonyosok lehetünk a' győzedelem felől. Lehet e' tsak egy ember is közöttünk, a' ki ilyen nyomoruságos kadakozás után, a' szárazon való minden segedelem nélkül, 's tsak azzal, a' mit egy vagy két N. Birodalom béli Fejedelem el adna, kívánná, hogy i mét el kezdjék a' hadakozást?

„Némelyek közöttünk tsudálkoznak, hogy a' Fr. Országlószék nem olyan barátságos hozzánk, mint a' megbékéllés után várták volna, és ebben egy új okot keresnek a' hadakozásra. Hanem tsak valljuk meg magunk, hogy ugyan várhatjuk e' mi azt Fr. Orzágtól, hogy ő ennekutánna tsupa barátságos indulattal viseli ellen hozzánk? hogy

Ő benne a' mi Országlöszékünk egy hatalmas és
 önnön javát nem kereső szövetséges társat talál-
 jon fel? Frantzia ország' hatalmának és mások-
 hoz való befolyásának véghetetlen nevedése ,
 meg vallom, hogy nekünk kedvetlen dolog ; a'
 mellyet egy Anglus eléggé nem sirathat: de erre
 nézve nem az új, hanem a' régi Miniftereink meg-
 átkodottságokat és értetlenlégeket vádolhatjuk ,
 a' mellynek Fr. ország a' maga ily nagy neve-
 kedését köszönheti. Hanem, azok a' dolgok, a'
 mellyek a' békefég kötéstől fogva történtek, m'g
 nem terjesztődtek a' Parlamentom eleibe, melyre né-
 ve ezeket másfzorra kell hagynunk. Egyedül
 tsak az újságírók a' kútfejei azon rágalmazásnak,
 hogy az Anglusnép kívánná a' hadakozást. Egy-
 gyik egy, a' másik más hasznot keres az ilyen hí-
 reknek költésével. Egygyik a' maga fekete épe-
 jít, hizlalja az e' félével, a' másik olvasóinak szá-
 mát gondólja szaporítani, ha az ő figyelmetellé-
 gekét e' félével elészgteti. — Én tagadom azt,
 hogy kereskedő társaságaink is kívánák az új
 háborut. Sokkal nemesebb indulatnak és jobb
 hazafiak ezek, mint sem hogy a' Kormányfzék-
 kel való, vagy a' háboruból folyó akár mely
 nyerekedéft, forgatnák nemeik előtt. —

Ne ohajtsuk fené győnyörködésből azon sze-
 rentsétlenségeknak megújulásokat, mellyek tíz ez-
 tendeig pulzították Európát, a' midőn egy Hatal-
 masság sem lévén, a' kitől segítettünk, semmi jó
 következtést nem remelhetnénk. Azon nagy pro-
 batételeknak, mellyek az én szemeim előtt vak-
 merőségek, tsábitó színek van, 's a' kimenetelek
 veszedelmes szokott lenni: *Spe heta, eventu tristia.*
 Eljünk tsendefszegben házi javáinkal. —

„Még egy pár jegyzéft ragasztok Izavaim-
 hoz. — „A' had-kezdésekor, Miniftereinket sőt
 mondhatom hogy népeinket is, az a' reménység
 ketsegtette, hogy sem tartós, sem hosszas nem

fogna lenni a' hadakozás. Remélem, hogy most nem kezdünk a' háborúhoz, olyan reménységgel, hogy azt egy táborozás által el végezzük (ezen szókkal a' Minister *Hawkesbury* ülő helye felé fordult *Fox*.) — „A' mi az Országlósrék mostani tagjait illeti, minden tudja, hogy nekem azokkal semmi személyes összefüggésem nincsen: hanem, én részemről köszönettel tartozom nékik a' békefféért. Frantzia országnak hatalma igen nagy ugyan: hanem, a' békeffé kötésétől fogva nem nevedett olyan sokat, hogy az, a' hadnak elkezdését menthetővé tehetné. — A' mi a' Német Birodalomért való közbenjárást illeti, én ezen tárgyba nem akarok hosszasan belé bocsátkozni. Mi nem voltunk részesei a' Lünevillei Kötésnek: tehát annak következéseibe sem avatkozhatunk, &c. Én úgy itélek, hogy a' békeffé a' mi Kormányzékünk törekedésének leg főbb tárgya, és népünknek leg buzgóbb kívánsága.“

Fontos beszédekkel feleltek *Fox*nak, a' külső Minister Lord *Hawkesbury*, a' volt Hadi Minister *Windham*, Finantz Minister *Addington*, és mások. (Ezekről májszor.)

Annak a' *Wreide* nevű Hollandus hajónak szerentsétlenségéről, a' melly néhány napok előtt *Douvernél* el süjvedett, újontan igen szomorú környü állásokat irnak. — 320 közkatonák, 42 tisztek, 61 hajós legények, 22 afzszonyfzemélyek, 7 gyermekek, és 20 utazók ültek rajta. Egy tiszt sem maradott életben. A' hajós Kapitány is oda veszett felefégestül. Más nap csak egy árokban 14 holttestek találtattak a' pírton a' habok által kivettetve. A' 18 életben kifogattatottak között is kevés ép és egéssleges ember találtatik, erősfen összefé vannak rontsólva. A' holtak között egy ifjú szép afzszony is vettetett ki a' partra,

a' ki meg akkor is karjai között szoritva tartotta gyermekét. A' hajót a' nagy szélvész ragadta el a' kikötőhely szája előtt a' vasmatskákról, és olyan sebességgel tsapta a' parthoz, hogy lehetetlen volt segítségire lenni.

Arzak a' *Codling* nevű hajós Kapitánynak, kiről a' minap iruk, hogy a' hajó tulajdonosává miként értett egygyet, 's az Asszekuráns Kompaniát miként akarták meg tsalni, fel akasztatásáról azt jegyezték meg, hogy mikor az akasztófa felé vitték, szép fajér harisnya (trimli) lévén a' lábain, igen vigyázott, hogy bé ne sározza. Egész öltözete igen tsinos lévén, mikor már fel akarták magasztalni, jól a' szemirenyomta a' lapkáját, de még ekkor is nagyon vigyázott, hogy a' haja' tsinos fodrait valahogy el ne rontsa.

Londonból December 1: ső napán. — A' *Fox* eddig volt tisztelősi, hidegséggel kezdenek viseltetni hozzá, azt vévén észekbe, hogy *Párisban* val. jártától fogva tsak nem testestül lelkeftül Frantziává lett.

Az Országglószék rendelést küldött *Douerbe*, hogy a' C. K. Követ Gróf *Stahrenberg* készületeit szabadon botsáffák London felé.

Tegnapról fogva erőssen beszélik itt, hogy változás fogna lenni a' Ministeriumban, 's hogy *Pitt* ismét bé fogna lépni, de úgy, hogy *Addington* is meg fogna maradni.

Meg határozván a' Parlamentom az 50 ezer hajós legényeknek tartásokra kívántató költséget, ez olyan fontos és sokat jelentő környülállásnak látszik lenni a' Londoniak előtt, hogy az ólta, a' Váltótzedulák betse nagyott tsökkent.

Elegyes Levelek.

A' Párisi Nemzeti Institutum két nevezetes tagokat választott meftanában, kiknek egygyike

a' híres *Fox*, a' másika pedig *Pallas*. Az első az Érköltsi és Politikai tudományok, e' pedig a' *Physica* és *Mathesis* osztályok tagjaivá választottak. A' *Fox* vetélkedő társai voltak, *Herder*, *Gaetano*, és *Marini*: a' Pallásé pedig *Cavendish* és *Volta*. A' szép tudományok és mesterségek osztályában, *Cesarotte*, *Horne Tooke*, és *Caldevari* a' Candidatusok, kiknek egygyike választódni fog.

Pelton nevü gazdag Ang'us Oberster, a' Párisi Nemzeti Institutumnak *Volney* által, a' Londoni tudományok társaságának *Banks* által, és a' Pétersburgi Akadémiának nem írják ki által, azt adatta tudtokra, hogy ő az Európai leg magosabb *Montblanc* nevü hegyen egy házat szándékozik építtetni, olyan tzéllal, hogy a' nevezett tudós társaságoknak 6 tagjaik a' jövő Auguftusra oda gyűlven, egy egész hónapig ott lakjanak és külömbkülömb féle jegyzéseket tegyenek. Ajánlja tehát ezen társaságoknak, hogy a' magok tagjaik közül kettőt kettőt e' végre nevezzenek ki. A' házat ő olyan magasságra fogja építtetni, mint tsak lehet.

Ez a' *Montblanc* a' régi Szavoyában kevélykedik, 14500 láb a' magassága. *Montblanc*nak vagy *Fejérhegynek* azért nevezték, minthogy egész esztendőntálal jég és hó fedezi. A' tetejire fel menni lehetetlen. Egy Genevai híres Professor a' bódlogúlt *Saussure*, vólt az első, a' kik 20 esztendőknek előtte, három vadász embereket, a' kik a' magos köziklák között való vadketskék vadászása által az ilyen helyeken való járáshoz néki törődtek, maga mellé vevén, ezen hegy oldalára irtóztató életvelzedelem között olyan magassan fel mászott, hogy még tsak valami egy harmad része a' magasságnak vólt a' tetőig hátra. Már Báfelnél, sőt igen szép időben a' Stralsburgi fő toronyrol is láthatni ezt a' hegyet.